

El malson de Golding

Escrit per
dimarts, 21 de novembre de 2006 01:41 -

L'obra «El senyor de les mosques» és una bona al·legoria del que passa als instituts: els adults no han mort, però alguns sociòlegs alerten de la pandèmia de pares «zombis», i els centres s'estan transformant en una illa deserta

tribuna
Historiador

[XAVIER DíEZ.](#) .

+ Manifestació de professors i alumnes a l'Institut de les Agresions d'alum

Un avió carregat amb nens de sis a dotze anys és abatut en plena guerra mundial. En un accidentat aterratge d'emergència, el pilot aconsegueix arribar a una illa deserta. Els escadussers adults que acompanyaven el grup han mort, i malgrat la desprotecció dels menors, l'abundància de l'illa i l'absència de predadors els assegura una existència confortable i esperançadora. Els nens se senten protagonistes d'un somni inconfessable, l'absència de qualsevol mena de traves o control per part de cap persona gran que imposi normes. La llibertat absoluta de fer allò que hom desitja. Tanmateix, el que comença com qualsevol llibre d'aventures degenera en el pitjor malson imaginable. A la manera d'*El cor de les tenebres*, de Joseph Conrad, els conflictes entre els supervivents emergeixen amb una virulència catastròfica. La llei del més fort s'imposa davant la inexistència de cap límit d'aquells que les persones grans solien fixar, a partir d'un extens catàleg de consignes arbitràries. La violència, el terror, la humiliació, l'odi i la crueltat acaben delmunt el grup i evidenciant les tenebres de la salvatge condició humana, que fa incórrer en la barbàrie tots aquells que són desposseïts dels convencionalismes, vinculats a allò tradicionalment anomenat civilització.

Afortunadament, aquesta història és només la trama d'una novel·la. Es tracta d'*El senyor de les mosques*, que l'escriptor britànic i premi Nobel William Golding va publicar el 1953. Tanmateix, podria semblar una excel·lent al·legoria del que succeeix a les escoles i instituts d'Occident. Els adults no han mort, encara que alguns sociòlegs alerten de la gran pandèmia de pares *zombis*.

L'escola s'està transformant en una illa deserta, per desig directe o indirecte de moltes famílies que abdiquen les seves funcions, en una deriva històrica en la qual el capitalisme globalitari

veu en l'estructura familiar una nosa que destorba els seus objectius. El cert és que sempre ha estat l'entorn familiar, el gran espai de formació moral. Per tant, la subcontractació d'aquestes funcions en l'escola, quan paral·lelament es desposseeix d'autoritat legal i moral el professorat, acaba generant il·les com les de Golding. És un fet que en una societat «líquida» –en termes de Zygmunt Bauman– com l'actual, els guetos generacionals i els talls intergeneracionals acaben provocant un distanciament entre nens i adolescents i els que haurien de ser els seus referents, les seves famílies. Aquesta desconexió simplement facilita allò que els psicòlegs en diuen «l'anòmia moral». Fa tres anys, a França, el ministre d'educació francès i filòsof Luc Ferry va publicar un llibre en el qual alertava d'aquesta mateixa situació. Interpretava que l'anomenada «generació de 1968», la primera que va trencar amb els valors i les convencions dels seus pares, havia aconseguit també tallar tota relació amb els seus fills. S'havia fomentat la creença, en l'esquerra, que havia d'ésser l'estat i les seves institucions els que s'havien de prendre la molèstia d'educar, mentre que els pares havien de satisfer les seves aspiracions professionals o gaudir hedonísticament de la societat de consum. Aquest discurs pretesament progressista també ha arrelat en l'inconscient col·lectiu del nostre país, i de fet, les polítiques d'esquerres han comès l'error de menystenir el valor de les famílies i de creure que és l'estat el responsable principal de la formació de la infància i l'adolescència, alhora que retallava a consciència tot índex d'autoritat entre els responsables de les institucions educatives. En alguns casos recents, com l'absurd pedagògic de la sisena hora a primària, s'incita que les famílies es descarreguin de les seves responsabilitats, i per tant, el que es ven demagògicament com una fórmula per millorar el rendiment acadèmic, inconscientment pot contribuir a deteriorar la connexió amb els fills.

El fet és que des de fa uns quants anys l'educació ha entrat en l'agenda política. Primer, per descobrir que la nostra societat no és com la imaginàvem. Al cap i a la fi, el fracàs escolar no és cap altra cosa que la radiografia d'un país que ha crescut econòmicament sense preocupacions culturals ni educatives. Després, i a partir d'alguns episodis, es revela l'existència d'una indisciplina creixent. La política sempre ha donat mostres que la simplificació demagògica pot donar vots sense oferir solucions viables. L'anterior govern va protagonitzar un pacte nacional per a l'educació –un pacte curiós, perquè la majoria del professorat en va ser exclòs– que només buscava rèdits electorals a partir de la incitació a creure que l'estat havia d'ocupar el seu lloc amb el confinament dels nens a primària –Catalunya és l'únic lloc de la UE-15 en què els alumnes tenen sis hores lectives diàries–. Tanmateix, el que necessitem no són fotos amb sindicats, patronals i associacions de pares, sinó un autèntic pacte global per fer un gir radical a aquesta deriva social que qüestiona la viabilitat del futur. Cal una aliança entre famílies, poders públics i professionals per rescatar infants i adolescents de l'illa deserta. I imposar consignes i normes de comportament només efectives si es fan complir i compten amb el suport unànim. L'alternativa, el malson descrit per Golding.